

Iz mojih detinskih dni.

Pripoveduje Anton Antonov.

(Dalje.)

4. Dnevi pred mojimi večernicami.

amica, kolikokrat pojdemo pa še spat, da bomo šli k večernicam," sem vprašal v svoji nestrpnosti še tisti dan, ko smo zagrebli našo dobro babico.

„Še dvakrat, če boš priden in poslušen," mi odgovori mamica.

„Še dvakrat, pa priden moram biti. Saj bom prav priden in vse bom storil, kar mi bo velela mamica. Nikomur nič ne ponagajam, in mir bo pri hiši! Jaz pa pojdem k večernicam," sem sklepal v svoji mladi glavici.

Tako so mi izpodrinile te misli spomin na umrlo babico in se osredotočile v eno veliko misel na velikonočne večernice. Le trenutno, če je kdo govoril o babici, je moja duša zaplakala po njej.

Sneg se je bil takrat že popolnoma odslovil od nas, in bili so sami solnčni dnevi tisto Veliko noč. Ne snega in ne dežja ni bilo, pač pa so topli žarki zatega solnca dramili zemljo iz dolgega zimskega spanja. Zvabili so že dokaj življenja iz nje, ali v vsej svoji veličastnosti in krasoti se še ni pokazala tiste dni mati narava.

Še je hranila dokaj življenskih moči v sebi. Zdi se mi, kakor da bi bila skoparila z njimi. Najbrže ni prav zaupa'a že večkrat varajočim gorkim solničnim pramenom. Ali pa je hotela prav vse svoje sile, vse svoje žitje in cvetje položiti v naročje bližajoče se pomladi.

Lepo, zares nad vse prijetno in krasno vreme Velikega tedna nas je izvabilo na širno poljano, kjer smo se pehali, lovili, skrivali in na koncu vsega tudi zlasali.

Jaz sem zašel še tisti ponedeljek med male vaške razposajence, ki so me prav grdo nabunkali in dodobra zlasali. Proti mraku sem se tedaj vračal ves objokan in od krtin povaljen s prav težkim srcem in slabo vestjo domov.

Tedaj me je prav resno zaskrbelo, kaj poreče mama, kateri sem obljubil, da hočem biti cel angelček te dni. Menil sem, da sem z današnjim dnem snedel svojo besedo in zaigral večernice. Mama me gotovo ne pusti z drugimi v cerkev.

Vsi vaški otroci bodo šli. Še Uliščev Jakec, tisti nerodni in poredni Jakec, pojde k večernicam prav gotovo. In Adamčeva Micka, tista majhna in zavaljena punčka, tudi pojde. Vse pojde. Samo jaz ostanem doma. Prav zares ostanem doma. Jutri pride regljarij v vas, a mama ne kupi zame reglje. Natanko vem, da je ne kupi. In nocoj bom še tepen povrhu.

S tem kesanjem in obžalovanjem v srcu sem švedral v ponedeljek zvečer nekaj pred mrakom ves blaten proti domu.

Mrak je že skoraj jel razprostirati svoja netopirjasta krila čez zemljo.

Ali naj se skrijem v listnico!? Bi že bilo, ako bi ne bilo tistega strahu, ki hodi o mraku okrog ter podi poredne otroke s tisto gorjačo domov! Bi že bilo! Ali kaj čem v listnici? Videl bi me strah. Velik mož je ta strah. Med zemljo in nebom stoji. Z nogami hodi po zemlji, z glavo se pa dotika neba. Grozna je in vsa temna ta njegova glava, iz katere mu rastejo strašansko dolgi kot oglje črni lasje. Tako dolgi so ti njegovi lasje, da pokrije cel svet z njimi. Temna senca njegova velikanskega trupla pade na vso zemljo tako, da celo solnce zatemni pred njim. Da, videl bi me s svojimi črnimi očmi in oplazil s tisto velikansko gorjačo, ki jo vihti v svojih suhih in dolgih rokah! Po meni bi bilo! Ne, ne, v listnico ne grem!

V babičino sobo bi se splazil?! Tja ne more strah, preveliko glavo ima, predolge roke in preveliko gorjačo. Okno je pa tako majhno! Res, tja grem! Mama me ne sme videti, atej še manj, zunaj pa tudi ne morem in ne smem ostati, prišel bi tisti strašni strah! Da, na babičino posteljo se vležem, pa bo! Seveda pa nisem pri tem pomislil na to, da jim bom povzročil s svojo trmo in bojznijo veliko skrbi in strahu tisti večer.

Ko sem se namreč priplazil v posteljo, sem kmalu zaspal. Lepo sem sanjal. Babica je bila zopet pri nas in je šla z menoj k večernicam. Jaz sem imel s seboj veliko in lepo rdečo regljo. Tako sem sanjal in spal na postelji svoje babice.

Moji domači pa so bili v velikih skrbih zame. Francek, Minka in Pepček so šli po celi vasi povpraševat, kaj se mi je pripetilo. Atej je vse kote pretaknil, tudi v listnico je šel pogledat, se li ne skrivam v listju. Francek je po vasi izvedel, kaj se mi je pripetilo čez dan. Povsod so stikali in me iskali; ali tam, kjer sem bil, me ni nihče iskal. Skoraj da bi se jim bila ubila običajna molitev za umrlo babico.

Sosedje so že zavzeli vse prostore pri mizi in si natlačili pipe s tobakom, ki je ležal na mizi. Sosedinje so se pa kar tiščale na klopih okoli peči, in fantje so posedli, kjer je bilo še kaj prostora. Tedaj pa pride mamica moja v hišo ter pove vsem navzočim, da jaz že prav sladko spim na postelji rajneke babice. Pregnana je bila tedaj skrb in strah, in molili so za blago dušo rajnce ter prosili Boga, da ji podeli večni mir in pokoj...

Da je to tako bilo tisti večer, mi je pravil moj brat Francek v torek zjutraj, ko sem se prebudil ves žalosten, ker ni bilo ne reglje, ne babice. In spet me je zaskrbelo.

„Ta nepridiprav nam zmeraj napravi nepotrebne skrbi in strah,“ je godrnjal atej v torek zjutraj.

„Najboljše bo, da ga kam zakleneš,“ meni mamica.

Meni se je že napravljalno na jok, pa ga nisem začel.

Slavka priskače veselo v sobo in zakliče: „Tonček, regljar je na vasi!“ —

Hitro sem bil pri regljarjevem vozu. Kakšno veselje za mlade oči! Pred njimi se bleste v jutranjem solncu večje in manjše, rdeče, zelene, višnjeve, bele in tudi pisane reglje kar v kupih! Da bi bila vsaj tista rdeča moja! Po mamu bi šel! Pa če regljar že odide iz vasi, kaj pa potem?

„Slavka moja, pojdi no po mamico,“ poprosim prijazno svojo najmlajšo sestrice. „Povej ji, da so reglje tako lepe. Rad bi imel eno rdečo, a nimam denarja.“

Sicer mi je Slavica še vedno za vsako stvar ugovarjala, in nikdar mi ni storila kake usluge. Ali danes je šla po mamico. Ne vem, kako je to bilo.

In mamica je prišla ter kupila meni in Pepčku vsakemu po eno regljo. Jaz sem si izbral rdečo, Pepček pa modro. Francek ni več maral reglje, ker se ni več čutil za otročaja, ampak se je prišteval že med možakarje. Seveda se je zelo motil, ker mu je še dosti skled zabeljenih koruznih žgancev manjkalo do tega. Minka in Slavka tudi nista dobili regelj, ker smo moški lahko opravili velikonočno regljanje sami.

Ko sem imel tisto rdečo regljo, sem bil brez vse skrbi. Če bi mi mamica ne pustila k večernici, bi mi ne bila kupila reglje.

In regljal sem, in Pepček tudi, cel dan, da so vse pri hiši bolela ušesa. Vadila sva se s Pepčkom za prihodnji dan. Samo še enkrat pojdemo spat, potem pa idemo k večernicam, kjer se bo regljalo, da bo veselje! In neprenehoma sem se vadil in Pepček tudi. Ali brez kake nezgode jaz nisem prebil skoraj nobenega dneva.

Vadil sem se in regljal venomer. Ker sem že dolgo časa vrtil regljo z desno roko, se mi je utrudila. Poizkusil sem z levo.

Zavrtim samo enkrat, in že ni šlo dalje. Ker sem se bal, da bi ne izvedela mamica, da sem potrl regljo, jo naslonim na stol ter močno obrnem vreteno. Ali tedaj se je zgodila grozna nesreča!

Ker sem z levo roko narobe vrtil regljo, se je lesena zmet skrivila in do skrajnosti napela.

Ko privijam še dalje, poči in se odlomi zmet. Menda mi je bilo za regljo ravnotako žal kakor za babico. Proč je regljanje in proč so večernice! Po vrhu pa jih dobim še od ateja po hrbtu, da bo joj! In Pepček se mi bo smejal, in Slavka se bo norčevala z menoj! Kaka sramota!

Ko tako premišlujem, vstopi Francek v sobo. Takoj zapazi mojo nerodno nesrečo. Zasmeje se. Jaz pa zardim.

„No, nerodnež nerodni, ali si popravil regljo?“

„Francek, popravi mi regljo,“ poprosim ponižno svojega bratca.

„Daj no, daj sem,“ reče Francek. Zbil je nato zlomljeno zmet in reglja je zopet regljala.

Vi ne veste, kako sem mu bil hvaležen! Rad sem ga imel gotovo veliko bolj kakor o Božiču, ko mi ni pustil od blizu gledati tistih pisanih pastirjev itd. Mislil sem si, da me je Francek potegnil iz vode. Pa moja hvaležnost se je kmalu izpremenila v neodpustljivo sovraštvo. Francek je povedal vso zadevo z regljo mamici in ateju. In velika ploha besed se je ulila na mojo glavo od mamice, od ateja pa je bila kakor pest debela toča po mojem hrbtu. Vmes, med ploho in točo, pa je moje kričanje poveličevalo ta zame tako žalostni prizor.

Mnogo sem že prenesel, zlasti atejeve bunke so mi prav dobro ostale v spominu. Tudi današnje sem srečno prestal.

Naslednji dan, Veliko sredo, sem že pozabil nanje, ali Franckove brbljavosti nisem mogel pozabiti, dasi smo bili vsi enakih nazorov v tem oziru. Če smo le kaj slabega videli na svojem bratcu ali sestrici, že smo nesli ateju in mamici na nos. To je bilo samo doma. Nedomačim nismo opravljali drug drugega nikdar, dasi sta atej in mamica izvedela vsako mojo nerodnost in porednost.

Ali vseeno sem zameril Francku grozno in sklenil sem se maščevati na vsak način. Skrijem mu že nekaj, ali klobuk, ali čevlje ali pa hlače, da le ne bo mogel k večernicam danes popoldne. Jaz pa Pepček jo bova vendar mahala veselo z regljo v roki k večernicam!

Francku zakopljem čevlje v listje, kjer jih ne bo nikdo našel! Videl sem že Francka v duhu, kako se jezi, ko ne najde svojih čevljev. Atej ga bo zmerjal, mamica tudi, mi drugi pa se mu bomo iz kotov smejali.

Tako sem zasnoval svoje maščevanje, na kar sem šel takoj na delo. Ne da bi me kdo zapazil, privlečem srečno Franckove čevlje iz podpečka do podklopja. Od tu pa jih že še odnesem, kadar bo prilika ugodna, sem si mislil.

In res, kakor nalašč! Še ni bila minula deseta ura zjutraj, že odidejo vsi iz hiše. Atej in mamica po opravkih, Francek, Minka, Pepček in Slavka pa skakat in igrat se na vrt. Tako sem ostal sam v hiši.

Urno pobašem čevlje in jih odnesem v listnico. Pri tem početju me ni nikdo opazil.

Sedaj pa ostane Francek doma brez večernic, jaz pa bom vrtil regljo, da se bo slišala samo moja v cerkvi, sem delal račun brez krčmarja.

In dostikrat se dogodi, da človek obrača, Bog pa obrne.

Še ni bila dvanajsta ura; še nekaj minut je manjkalo do poldne, ko pride povedat čevljar, da ne dobim jaz svojih čevljev danes, ampak šele jutri zjutraj. Za njim pa vstopi moj atej v hišo in prinese Franckove čevlje.

„Francek, kako imenitno znaš ti spraviti svoje reči,“ očita atej mojemu najstarejšemu bratcu. „V listnici sem jih našel, ko sem nastiljal živini.“

„Atej, jaz jih nisem nesel v listnico,“ se brani Francek.

„Jaz tudi ne,“ trde po vrsti Minka, Pepček in Slavka, in le jaz nisem izpregovoril nobene besede. Vsi me pogledajo. Vročina mi je pordečila lica; in spet so pobledela, se mi je zdelo.

„Kaj pa da,“ reče atej, „gotovo je ta nagajivi dečko imel svoje par-keljce pri Franckovih čevljih. Že večkrat sem razmišljal, kako bi ugnal tega hudomušneža. Veš kaj, ti mlada zlobnost, sedaj pa tebe zakopljem v listje mesto Franckovih čevljev.“

Vse te atejeve besede so merile name. Zato pa se mu postavim s svojim navadnim orožjem, s kričavim jekom, po robu ter mu s tem namignem, da sem danes že dovolj kaznovan za svoje popolnoma upravičeno maščevanje nad Franckom.

Pri kosilu sem bil molčeč in žalosten. Rad bi šel k večernicam, ali bosega me mamica in atej nista hotela pustiti. Te okolnosti so me tako razburile, da nisem mogel jesti, za kar sem dobil nekaj bunk od ateja. Rekel mi je, da se kujam.

Še hujše, kakor pri kosilu, pa mi je bilo ob dveh popoldne. Cele gruče dečkov in deklic se je drvilo skozi vas proti župni cerkvi. Tudi naš Francek, Minka, Slavka in Pepček so se jim pridružili, le jaz sem ostal doma ter klaverno zrl bosopet na pragu za njimi. Kar srce se mi je trgalo, se krčilo in zopet širilo od žalosti in jeze na tistega čevljarja, ker mi ni po-pravil obuvala.

Šele, ko so se one žive gruče pomikale nazaj, zdaj raztreseno in raz-tegnjeno, zdaj spet nakopičeno in skrčeno, zdaj urno in hitro, potem spet počasi, se mi je nekoliko umirila razburjena dušica.

„Jutri pa idem tudi jaz z njimi,“ sem se potolažil.

S to mislijo sem zadremal, in z menoj je zaspala Velika sredo v naročju temne noči.

Do Jordana in Nila.

(Nadaljevanje.)

Ko smo si ogledali poglavitne kraje mesta Jeruzalema in slišali njih zgodbo in pomen, stopimo zdaj še na vrh Oljiske gore. Pot je ob pobočju močno napeta, zato se je nekaj romarjev poslužilo osličkov, ki so jih, varno stopaje z drobnimi nožicami med cestnim ne baš drobnim kamenjem, dokaj urno nosili proti vrhu. Jezditi osla bi pri nas ne bilo kdovekaj imenitno; na Jutrovem je pa to splošna navada preprostim in bogatinom, zato se ni čuditi, da se sam Sin božji ni branil, ko so ga njegovi učenci posadili na oslico.

Pot na Oljisko goro je sicer strma, toda ne dolga. Pol ure bi se lahko prišlo od vrha Getzemani do precejšnje ravnice na vrhu. Preden pridemo prav na vrh, obiščimo še neveliko, toda ljubko cerkvico, ki stoji na mestu, kjer je Gospod učil svoje učence Očenaš“. Slika velikega oltarja nam pred-očuje to dogodbo. Pokleknili smo pred oltarjem in molili Gospodovo molitev s takimi občutki in tako zbrano in pobožno kot malokdaj ali nikdar prej v življenju. Posebno zanimiv je pa štirikotni hodnik okrog dvorišča, ali bolje rečeno okrog vrta pred to cerkvijo. V tem hodniku so namreč vzdane nad meter visoke kamenite plošče, v katere je vklesana Gospodova molitev v različnih jezikih. Štel sem jih in naštel petintrideset; na šestintrideseto mesto se je pa — v spomin prvega romanja našega naroda v Jeruzalem — vzdala plošča z Očenašem v slovenskem jeziku. Ta plošča naj bo Odrešeniku znak zahvale slovenskega naroda za to nebeško molitev, in vsem rodovom, sedanjim in prihodnjim, priča naše verske gorečnosti.

Nedaleč od cerkve Očenaša je prav na vrhu Oljiske gore na sredi ravnice sveti kraj, odkoder je šel Zveličar v nebesa. Na tem kraju je dala že cesarica Helena sezidati cerkev, ki so jo pa Perzijani razdejali; toda jeruzalemski škof Modest jo je dal zopet pozidati. Bila je okrogla stavba in na vrhu je imela svetlobno odprtino, da so si mogli verniki v nji še